

Zadeva C-415/20

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

7. september 2020

Predložitveno sodišče:

Finanzgericht Hamburg (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

20. avgust 2020

Tožeča stranka:

Gräfendorfer Geflügel- und Tiefkühlfeinkost Produktions GmbH

Tožena stranka:

Hauptzollamt Hamburg

Predmet postopka v glavni stvari

Tožba za plačilo obresti za neupravičeno neizplačana izvozna nadomestila in neupravičeno naložene kazni

Predmet in pravna podlaga predloga

Razlaga prava Unije, člen 267 PDEU

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali obveznost držav članic, ki izhaja iz prava Unije, da dajatve, ki so jih pobrale v nasprotju s pravom Unije, povrnejo skupaj z obrestmi, velja tudi v primerih, v katerih razlog za povračilo ni ugotovitev Sodišča Evropske unije, da je zadevna pravna podlaga v nasprotju s pravom Unije, ampak razlaga tarifne (pod)številke kombinirane nomenklature, ki jo je podalo Sodišče?

2. Ali je mogoče načela v zvezi z zahtevki za plačilo obresti na podlagi prava Unije, ki jih je oblikovalo Sodišče Evropske unije, uporabiti tudi v zvezi z izvoznimi nadomestili, katerih izplačilo je nacionalni organ v nasprotju s pravom Unije zavrnil?

Navedene določbe prava Unije

Uredba Komisije (ES) št. 800/1999 z dne 15. aprila 1999 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 25, str. 129), uvodna izjava 65 ter člena 49 in 51

Navedene nacionalne določbe

Abgabenordnung (nemški davčni zakonik, v nadaljevanju: AO), zlasti členi 37, 233 in 236

Gesetz zur Durchführung der gemeinsamen Marktorganisationen und der Direktzahlungen (zakon o izvajanju skupnih ureditev trgov in neposrednih plačil, v nadaljevanju: MOG), člena 6 in 14

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Tožeča stranka je bila izvoznica perutninskih klavnih trupov v tretje države. Toženi glavni carinski urad je tožeči stranki v obdobju med januarjem in junijem 2012 zavrnil odobritev izvoznih nadomestil za izvožene izdelke, z obrazložitvijo, da izvoženi izdelki niso primerne tržne kakovosti, ker perutninski klavni trupi niso bili popolnoma oskubljeni oziroma so vsebovali preveč drobovine, in tožeči stranki poleg tega naložil kazen, ker naj bi zahtevala izvozno nadomestilo, višje od tistega, do katerega je upravičena.
- 2 Potem ko je Finanzgericht Hamburg (finančno sodišče v Hamburgu, Nemčija) na podlagi različnih tarifnih podštevilke 0207 1210 oziroma 0207 1290 iz Priloge I k Uredbi Komisije (EGS) št. 3846/87 z dne 17. decembra 1987 o vzpostavitvi nomenklature kmetijskih proizvodov za izvozna nadomestila (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 7, str. 325), ki jo je podalo Sodišče v sodbi z dne 24. novembra 2011, Gebr. Stolle (od C-323/10 do C-326/10, EU:C:2011:774), odločilo, da je mogoče nadomestila izplačati kljub nekaterim peresom na perutninskih klavnih trupih oziroma da lahko klavni trup skupno vsebuje največ štiri vrste od navedenih vrst drobovine, je toženi glavni carinski urad tožeči stranki odobril zahtevana izvozna nadomestila in povrnil naložene kazni.
- 3 Nato je tožeča stranka pri toženem glavnem carinskem uradu zahtevala plačilo obresti za izvozna nadomestila in kazni, ki se v preteklosti neupravičeno niso izplačala oziroma ki so bile v preteklosti neupravičeno naložene, za obdobje, v

katerem z nadomestili oziroma zneski naloženih kazni ni mogla razpolagati, kar je toženi glavni carinski urad zavrnil. Zavrnil je tudi ugovor zoper to zavrnilno odločbo. Zato je tožeča stranka vložila tožbo pri predložitvenem sodišču.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

Prvo vprašanje za predhodno odločanje: obresti na neupravičeno plačane in povrnjene kazni

- 4 Tožeča stranka se pri uveljavljanju zahtevka za obresti ne more sklicevati na nacionalno zakonodajo. V skladu s členom 233, prvi stavek, AO se zahtevki iz davčno dolžniškega razmerja, h katerim v skladu s členom 37(2), prvi stavek, AO spadajo tudi povračilni zahtevki, obrestujejo samo, če je to zakonsko predpisano. Vendar se člen 236 AO, ki je upošteven v zvezi s tem, v obravnavanem primeru ne uporablja, ker obrestovanje pogojuje s tem, da je bila za povračilo zneska, od katerega bi se sicer obračunale obresti, vložena tožba, kar pa se v obravnavanem primeru ni zgodilo. Samo v tem primeru lahko od litispendence, to je od vročitve tožbe toženi stranki, nastane pravica do obresti. Tudi v Uredbi št. 800/1999 ni mogoče najti pravne podlage, na podlagi katere bi lahko tožeča stranka uveljavljala svoj zahtevek.
- 5 Vendar v skladu s sodno prakso Sodišča, če so bile (uvozne) dajatve pobrane v nasprotju s pravom Unije, obstaja obveznost držav članic, ki izhajajo iz prava Unije, da subjektom, ki imajo pravico do povračila, plača pripadajoče obresti, ki tečejo od dneva, ko so ti subjekti plačali povrnjene dajatve (sodba z dne 18. januarja 2017, Wortmann, C-365/15, EU:C:2017:19, izrek). Ta odločitev Sodišča sledi številnim odločitvam, v katerih je Sodišče državam članicam na podlagi prava Unije naložilo, naj upravičenim subjektom povrnejo ne le dajatve, ki so jih pobrale v nasprotju s pravom Unije, ampak tudi izgube, nastale zaradi nedostopnosti denarnih zneskov (glej, med drugim, sodbo z dne 27. septembra 2012, Zuckerfabrik Jülich, C-113/10, C-147/10 in C-234/10, EU:C:2012:591, točka 65), pri čemer se obresti načeloma plačajo za obdobje med plačilom zadevne dajatve, ki ni bila dolgovana, in vračilom te dajatve (glej sodbo z dne 18. aprila 2013, Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250, točka 28).
- 6 Kazni na podlagi člena 51 Uredbe št. 800/1999 sicer niso dajatve, ampak globe. Vendar je predložitveno sodišče prepričano, da je treba sodno prakso Sodišča iz prejšnje točke razumeti široko in splošno tako, da ni bistveno, ali je javnopravna obveznost plačila, ki jo naloži nacionalni organ, s tem da krši pravo Unije, pravno opredeljena kot (uvozna) dajatev, davek ali – kot v obravnavanem primeru – kazen.
- 7 Predložitveno sodišče pa ob upoštevanju prava Unije ni prepričano, ali zgoraj opisana obveznost držav članic velja tudi v primerih, v katerih razlog za povračilo ni ugotovitev Sodišča, da je zadevna pravna podlaga v nasprotju s pravom Unije,

ampak – kot v obravnavanem primeru – (le) razlaga tarifne (pod)številke kombinirane nomenklature, ki jo je podalo Sodišče.

- 8 Kljub temu stališče, da je treba premoženjsko škodo, ki jo je upravičeni subjekt utrpel zaradi nedostopnosti denarnih sredstev, nadomestiti (glej, med drugim, sodbo z dne 18. aprila 2013, Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250, točka 21), ki ga je Sodišče večkrat poudarilo, po mnenju predložitvenega sodišča verjetno velja tudi za obravnavani primer. Tudi tožeča stranka je namreč utrpela izgube, ker kot tekočih sredstev ni imela na voljo finančnih sredstev, ki jih je morala zbrati za plačilo neupravičeno naloženih kazni.
- 9 Kar zadeva čas, za katerega velja razlaga, ki jo Sodišče poda pri izvrševanju pristojnosti na podlagi člena 267 PDEU, taka razlaga v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pojasnjuje in po potrebi natančneje določa pomen in obseg nekega pravila, kot se mora ali bi se moralo razumeti in uporabljati od začetka njegove veljavnosti, iz česar izhaja, da sodišča tako razlagano pravilo smejo in morajo uporabiti tudi za pravna razmerja, ki so nastala in so bila oblikovana pred izdajo sodbe, s katero je bilo odločeno o zahtevi za razlago, če so tudi sicer izpolnjeni pogoji za predložitev spora glede uporabe navedenega pravila pristojnemu sodišču (sodba z dne 22. oktobra 1998, IN. CO. GE. 90 in drugi, od C-10/97 do C-22/97, EU:C:1998:498, točka 23). Tudi v obravnavanem primeru torej razlaga tarifne podštevilke 0207 1210 oziroma 0207 1290 iz Priloge I k Uredbi št. 3846/87, ki jo je Sodišče podalo v sodbi z dne 24. novembra 2011, Gebr. Stolle (od C-323/10 do C-326/10, EU:C:2011:774), velja *ex-tunc*, kar pomeni, da je bila kazen, naložena tožeči stranki, od vsega začetka v nasprotju s pravom Unije in je bilo s tem, ko je bila naložena, kršeno pravo Unije.

Drugo vprašanje za predhodno odločanje: obresti na izvozna nadomestila, izplačana z zamudo

- 10 Pravo Unije ne vsebuje nobene določbe o pravici do obresti v primerih, v katerih se izvozno nadomestilo neupravičeno izplača z zamudo. Zlasti člen 49(8) Uredbe št. 800/1999 – kar zadeva obravnavani primer – ne vsebuje nobene navedbe, katere pravice ima izvoznik, če se je rok, naveden v odločbi, iztekel, nacionalni organ pa ni izplačal izvoznega nadomestila. To verjetno pomeni, da morajo države članice pogoje za plačilo obresti za državne subvencije, ki so izplačane z zamudo, načeloma določiti v nacionalnem pravnem redu.
- 11 Nacionalno pravo ne določa splošnega pravnega načela za (primerno) obrestovanje neplačanih zapadlih državnih dajatev, ampak le obrestovanje na podlagi natančno opisanih položajev. V obravnavanem primeru bi bil načeloma upošteven člen 14(2) MOG v povezavi s členom 236 AO. Vendar je tudi pri tem pogoj litispendenca (glej zgoraj točko 4), ki pa v obravnavanem primeru, ker ni bila vložena tožba za povračilo kazni, ni bil izpolnjen.
- 12 Ker je tožeča stranka izvozna nadomestila za izvožene perutninske klavne trupe, do katerih je bila upravičena na podlagi prava Unije, dobila izplačana šele z veliko

zamudo, je utrpela izgube, nastale zaradi nedostopnosti teh denarnih zneskov; to pomeni, da je bila verjetno v podobnem položaju kot zavezanec za plačilo dajatev, ki se mu plačilo dajatev naloži v nasprotju s pravom Unije.

- 13 Sodišče je poudarilo vidik „nekakšne simetrije“ med položajem subjektov, ki so zaradi napake v nasprotju s pravom Unije pridobili premoženjsko korist, ter položajem subjektov, ki so zaradi napake v nasprotju s pravom Unije utrpeli premoženjsko škodo (sodba z dne 18. januarja 2017, Wortmann, C-365/15, EU:C:2017:19, točka 29). V skladu z uvodno izjavo 65 Uredbe št. 800/1999 je treba zaradi zagotavljanja enake obravnave izvoznikov v državah članicah glede izvoznih nadomestil izrecno določiti, da upravičenec vsak preveč plačan znesek povrne skupaj z obrestmi. Nacionalni zakonodajalec je v skladu s to določbo prava Unije v členu 14(1), prvi stavek, MOG določil, da zahtevki za povračilo prejete ugodnosti od njihovega nastanka vključujejo obresti. Mogoče bi morali imeti subjekti v skladu z nacionalno pravno ureditvijo, ki je zasnovana ob upoštevanju načela simetrije, prav tako pravico zahtevati obresti že od nezakonite zavrnitve izplačila izvoznega nadomestila, saj bi bil v nasprotnem primeru vidik „nekakšne simetrije“ med položajem subjektov ter položajem carinske uprave, ki ga poudarja Sodišče, uresničen zgolj zelo pomanjkljivo.
- 14 Vendar je država članica v členu 14(2) MOG vsaj določila, da zahtevki za izplačilo ugodnosti, ki se v skladu s členom 6(1), točka 1a, MOG uporabljajo tudi za izvozna nadomestila, vključujejo obresti od litispendence, to je od vročitve tožbe toženi stranki. Torej so subjekti vsaj delno upravičeni do primerne odškodnine za finančne izgube, ki so jih utrpeli zato, ker jim je država članica z zamudo izplačala izvozna nadomestila, s čimer je kršila pravo Unije. Vendar pa tožeča stranka zahtevka za izplačilo izvoznega nadomestila v obravnavanem primeru, kot je bilo že navedeno (glej točko 4 zgoraj), ni uveljavljala s tožbo.
- 15 Kadar udeleženci zaradi ekonomičnosti postopka čakajo na izid sodnega vzorčnega postopka, se v praksi pogosto dogaja, da subjekti zahtevka za izvozna nadomestila ne uveljavljajo tudi s tožbo, ampak samo s pravnim sredstvom, ki ga na prvi stopnji vložijo zoper nacionalni carinski organ. V tem primeru ti subjekti, če je izid vzorčnega postopka zanje ugoden, na podlagi nacionalnega prava ne morejo zahtevati obresti, kar je mogoče utemeljiti s tem, da je odločitev, da zahtevka ne bodo uveljavljali s tožbo, ampak počakali na izid vzorčnega postopka, avtonomna odločitev teh subjektov, ki morajo nato nositi tudi pravne posledice, in sicer, da se morajo odpovedati pravici do obresti na podlagi člena 236 AO.